

דיימון קנו : הסוס הטרויאני

איש אחד נכנס לביסטרו, והבל עלה בכניסתו. הוא ניגש לדלפק, התרומם והתישב על גבי שרפרף, ואז ניתרה לעומתו דמותו של מרוחן לבן-מתניה, אכזר למראה. כל השולחנות היו תפוסים והיושבים אליהם היו מתעסקים בעצמם. המלצרים פיהקו. האורח החדש הביט היטב על סביביו, לא, לא היה שום מקום פנוי, ואחר השיב על השאלה שעתה-זה הטיח בו יריבו.

— בשבילי — אמר — כוס מים.

— יפה, אדוני — ענה המוזג.

הוא הביט באלמוני בכבוד וניגש למלאכה. נטל כוס גדולה, טרף בתוכה פיסת קרח, הרחיק את הקרחון מעליו בשאט-נפש, נטל לגין מים, הציג את הכוס המהבילה על הדלפק, הסמיך אליה את הבקבוק.

— בבקשה, אדוני — אמר האיש.

הלו יצק לעצמו כוס מים וגמע ממנה מעט. אחר קפא על מושבו, תפוס בחלומות. היושבים אל השולחנות, אנשים ונשים, היו מתעסקים בעצמם. המוזג שקע ביגיעות אחרות. בחוץ היה קר. מחוגי השעון, שעון-קיר, חשמלי אפילו, רדפו מיטאפיזיות זה אחר זה. הקופאית הפשרנית היתה מתנמנמת לה.

האיש נטל את הכוס בידיו ושוב טעם קצת מן המים. התמורת החלה לנגן נעימה של ואלס. אנשים אחדים קמו ממקומותיהם ובהילחצם זה אל זה החלו להתוות פיתולים מסובכים על הרצפה. המוזג הריק בהיחבא לגימה הגונה של ג'ין. נכנס מוכר-עתונים, ואחר ברח, המום מפובד חזירותו של העולם הממשי והמועתק כאחד. המחוגים עתה-זה התחברו על גבי לוח-השעון, כדרכם עשרים פעם ביום. לבסוף שוב נפתחה הדלת ונכנסה אשה אחת.

היא הבחינה מיד באיש שאותו ביקשה והתישבו על ידו. המוזג צץ והופיע.

— תתן לי עוד כוס מים — אמר האיש — זאת התחממה.

— אינך רוצה מים מינרליים הפעם ?

— לא — ענה האיש.

— ולעלמה ? — שאל המוזג.

— שום דבר — ענתה האשה.

— וזה הכל להערב ? — שאל המוזג לא בלי שמץ חוצפה.

— כן — אמר האיש — זה הכל.

המוזג הגיש את כוס המים החדשה. הוא נתן בתוכה פיסת קרח.

— ובכן ? — שאלה האשה את האיש.

— ובכן, לא-כלום, איזה חיים — מלמל האיש.

— עלוב למדי — אמרה האשה.

הסתכלה על סביביה.

ברנש אחד ממושקף יצא במחול עם זונה אחת שהיתה מעכסת ברגליה לקהל חזרקה חיוכים לפסנתרן. הוא נראה שתוי מעט ונבוך כלשהו.

— פנקסן שלקח את הקופה והשאיר פס — אמר האישי.

— אתה חושב ? — אמרה האשה.

— כן, רואים.

כמה ברנשים היו רוקדים חבושי מגבעות.

— נחמד כאן — אמר האישי.

— כן — אמרה האשה.

הנגינה פסקה והכנר הניד כינורו בראשי אצבעותיו עם שפיטפט עם אשה אחת היושבת יחידה אל שולחנה. הרוקדים חזרו אל שולחנותיהם. הפנקסן עשה כן דרך ראוותנות. סוס אחד, שהיה ליד הדלפק, התכופף והציע לאשה להריק אתו כוס, וכזאת הציע גם לאדון הגלוח אליה.

— מה הוא רוצה ממך ? — אמר האישי. — הוא רוצה להזמין אותך לרקוד ?

— לא — לחשה האשה — אני חושבת שהוא רוצה לכבד אותנו בכוסית.

הסוס ירד מעל שרפרפו ונרפן אליהם, ובתוך כך היה מנופף בקדומניות

שלו. הוא התקשה מעט בבחירת המלים.

— אתם — הסביר — אתם שניכם, אתם שותים כוסית אתי.

האישי הביט בו ברוגזה.

— תודה — אמר בקרירות.

הסוס נראה נבוך. האשה היתה מבוהלת מעט. האישי שאל אותה מה נשמע

אצל דודתה שרלוט. אבל לא נעים היה לאשה לדבר בכך במעמד הסוס, לדבר

במעמדו על הדודה שרלוט. היא השתמטה מתשובה. הסוס מצדו חיכה בסבלנות

שיסימו את ליחושם. התזמורת, שהפנקסן המבוסס הכביר עליה את מתנת־ידו,

חזרה למלאכתה ופתחה בבלייל ואלסים של 1900. הסוס הניד בכפותיו הגדולות,

וכיון שנפער חלל בשיחה הנוגעת לדודה שרלוט, השמיע את הדברים הבאים :

— אתם חושבים אולי שאני שיכור ? בהחלט לא. בהחלט לא. בהחלט לא.

הוא אמר את דבריו אלה לקצבן של הטיות־ראש רבות־חן. אחר גילגל עיניים

נוראות והביט בהם. היה זה מין סוס גדול ושחור לגמרי, כחוש מעט, שפרסותיו

ממורקות היטב וחבבו קלוע והדוק בפתיל סגול.

— לא, לא, אינני שתוי, אבל אינני יודע לכוון תמיד את תנועותי, את

דברי, את מלותי, את...

הוא נראה מהורהר :

— את שיחותי, אני צריך... אני צריך...

הוא היה כמהרהר :

— להסתגל, כן, זהו זה : להסתגל.

הוא פצה פיו בחיוך רחב שחשף מערכת שניים חזקות וצהבניות, אשר
 בסדקים שביניהן נראו פה ושם גזיזי שחת.
 — להסתגל — חזר ואמר בסבר של חסידות.
 — מלא כהוגן — לאט האיש.
 — אין לך סיגריה במקרה? — שאלתו האשה בלא שתשעה אל הסוס. —
 שכחתי את שלי.

האיש הושיט אליה חפיסה של „גולואז“. אבל הסוס הודרו ושיקע טלף
 בכיסי אוכפו והעלה משם קופסה מעוטרת אדום וזהב. הוא פתח אותה. היו בה
 פיסות קש כתושות ומלופפות בדמות סיגרילות. הוא הציע אחת מהן לאשה.
 — זה צריך להיות גועל נפש — לחשה האשה.
 — שלא יסדר אותך — יעיץ לה האיש בחשאי.
 — לא, תודה — אמרה האשה — אני מעדיפה את ה„גולואז“.
 הסוס נסוב אל האיש והוא סירב.

— גם אני. חוץ מזה, אף פעם אינני מעשן אחרי תשע בערב.
 הסוס הביט בהם חשדנית. הם חייכו אליו בנעימות. האשה הדליקה לה
 את סיגריתה. האיש לא הדליק מאומה. הסוס היה מטפח לעצמו על שוקיו. לבסוף
 החזיר את הקופסה אל כיס האוכף. ברגע זה התפרקד הפנסן המבוסס על הרצפה
 והמלצרים החלו לפזר סלילים של נייר-צבעונים והעמידו פנים כניהנים עד מאד.
 — אינך חושבת — אמר האיש — שאפשר לנסות להוציא משהו מן
 הדודה שרלוט?

— היא קמצנית שכזאת — אמרה האשה.
 — בכלל-אופן, במצב שלנו.
 — נסה אתה — אמרה האשה. — היא אוהבת אותך.
 — כן, אני יודע. איזו טיבונפת. איזה חיים.
 הסוס המתין בכובד-ראש עד שיגמרו. לאחר הקריאה האחרונה הזאת
 סבור היה שהגיע הרגע להתערב.
 — אני גם-כן, יש לי דודה — אמר בסבר ממולח. — ואתם תשתו אתי
 כוסית — הוסיף בסבר מאיים יותר.
 — איזה... — פתח האיש, אך פסק והריק לוגם של מים אל קרבו.
 — אתה הוינהם? — שאלה האשה במאור-פנים.
 דומה היה כי שאלה זו הקסימה את הסוס. שוב החל להניד את כפותיו
 הגדולות ולגלגל בעיניו.

— לא הוינהם — צהל. — לא הוינהם. בכלל לא הוינהם. מנחשים?
 והוא התכופף אליהם במבט זוהר, משל כאילו היו איפת שבולת-שועל.
 או אפילו שתי איפות.
 — לא הוינהם — עמד על שלו. — נחשו.
 נוכח התעלומה הזאת לא ידעו האיש והאשה מה לענות.

— מתי אפשר יהיה ללכת לראותה? — שאל האיש את האשת.
 — לא, לא — גועק הסוס בחיך נאה. — לא לדבר דבר אחר. נחשו.
 — הויגהם — אמר האיש כמי שמקבל את הדין.
 — לא, לא, לא הויגהם, לא הויגהם.
 — טוב, אז לא יודעים — אמר האיש כמי שמקבל את הדין.
 חיכו של הסוס נעשה אבהגי יותר ויותר.
 — אדרבה, חפשו היטב. עיר מפורסמת. נחשו. נחשו.
 — הוא מבלבל לנו — סינן האיש מבין שניו.
 אבל הסוס היה מוסיף ומחייך בנעימות, וכל אותה שעה היה חושפן ומגלן,
 את שלו, את השניים.

האשה ניסתה את מולה.

— אוטיי?

— לא — קרא הסוס, מלא הנאה מן המשחק הקטן הזה.

— לה־טראמבלה?

— לא, לא.

— שאנטיי?

— לא, לא, לא.

היא מנתה עוד שדות־מרוץ. אך תמיד היתה התשובה לא.

לבסוף אמר האיש לסוס, בכלותו להריק את כוס המים:

— לא יודעים.

ואל האשה:

— אינך צמאה? אינך רוצה כוס מים?

— אני, אני מכבד אתכם בכוסית — הצהיר הסוס דרך־מרות. — נחל

מזה לפי־שעה. ובכן אתם לא לדעת? רצוני לומר: אינכם יודעים?

— לא — אמרה האשה.

— אם כן, אני מטרויה.

— אה! — השמיעו הללו.

— אני טרויאני — עמד אותו סוס על שלו.

— אה! טרויאני — אמרו הללו.

— כן, אנ'מטרויה — צהל הסוס בשיא התלהבותו.

— הוא אינו שיכור — אמר האיש — הוא המום־סמים.

— ועוד — אמר הסוס מטרויה — אני אראה לכם את שלשלת־היחסים שלי.

הפשיל לאחור אחת מקדומניותיו ופישפש בכיסי האוכף שלו. העלה משם

סנקס מקומט והחל לדפדף בו קדחתנית. כמה דפים היו כמוכתמים בגללים.

— רואים אתם, אה, אני נולדתי בטרויה. אבל אבא נולד בסאראטונה

ואמא באַפסום. היו להם שתי רגליים שניהם. אני לרצות לומר: לכל אחד שתי

רגלים. אבל יש מאבותי שהיו להם ארבע.

- לא? — התיו האיש כמפקס.
 הוא נפנה אל המוזג והזמין שתי כוסות מים.
 — מחר עוד תהיה הרוג — אמרה האשה.
 — וזה הכל בשביל הערב? — שאל המוזג.
 — כן — אמר האיש.
 — רגע, רגע — אמר הסוס למוזג. — אני מכבד בכוסית.
 המוזג היסס.
 — על-כּל־פּנים תן לנו כוס מים לשנים — אמר האיש.
 — כן, כן — אמר הסוס. — עוד מעט גשתה כוסית יחד, אבל עדיין
 אני עוד לשאול, אתם לנחש. רצוני לומר: יש לי עוד שאלה אחת לשאול אתכם.
 — בבקשה — אמר האיש בסבר מאונס ומתקתק ובחיוך שהציף את פניו
 החל מזוויות שפתיו.
 הסוס החזיר את שלשלת־היחסים שלו אל כיס אוכפו והעלה משם את גבעולי
 שחת־העישון שלו.
 — לא? אינכם מעשנים?
 — לא — פצחו האיש והאשה ואמרו.
 הוא תקע סיגרילה בין שתי שניים והסמיכה אל המצית שביד המוזג.
 שאף כמה שאיפות והפריח את טבעות־העשן אל התקרה. פניו התרככו, עיניו
 כמו הפיקו מידה של נחת־רוח. אפילו של יוהרה. הוא חזר לדבר בזו הלשון:
 — כפי הנראה לעולם לא תנחשו את מקצועי.
 — אתה עוסק בספורט? — חיותה האשה במורך.
 — אני עוסק בזה קצת מזמן לזמן — השיב הסוס במנוחת־נפש. — אכן,
 אני רץ מפרק־לפרק, אבל רק במרוצים של ג'נטלמנים. לא, זה לא זה. אני סטודנט.
 — לבוטניקה?
 — לא רע, לא רע — השיב הסוס בסבר של חשיבות. — לא, לגנטיקה.
 — מה? — שאלה האשה.
 המוזג, שהתעוררה התעניינותו פתאום, ניסה להיכנס לשיחה.
 — האדון — אמר אל הסוס — מתעסק בגנטיקה?
 — בדיוק כך.
 היתה הפסקה קלה. המנגנים חשו למלא את כרסם. הפנקסן המבוסס קרס
 כליל בזרועותיה של אחת קלוגנית. חייהם האינטלקטואליים של הנוכחים התבטאו
 רק בשאון קולות בלולים.
 כעין יראת־כבוד משועממת הקיפה את הסוס. הלז גיהנה מכך עד מאד.
 הוא פתח וגשא מדיברותיו:
 — כן — אמר — הרי זה מדע הנוגע במיוחד למשפחתי. תארו לעצמכם.
 בעיניו הגדולות סקר את סביביו לראות אם מקשיבים לו היטב.

- תארו לעצמכם — המשיך — שסבא היה קנטאורוס וסבתה היתה סוסה.
אם כן, לפי חוקי מנדל, הנה התוצאה.
- בקפידת־מה היה טופח טפיחות־פרסה קלות על חזהו.
- אבל — הוסיף בגאווה — לאחותי יש שתי רגליים. רוקדת ב"טאבארן".
הוא העלה חיוך ממולח על שפתיו.
- רואים אותה ביחוד בתמונה המכונה "מלחמת האמונות".
הוא שהה והפריח תימורת עשן־שחת אל התקרה.
- היא משחקת בתפקיד של סוסון.
עוד שתיקה.
- אלו הן האירוניות הקטנות של החיים — סיפם.
תפוס־קסם פרץ המוזג בצחוק.
- האיש והאשה ניסו לעוות פניהם.
- היא מתעכבת, הכוס שלו — הפטיר האיש בחצי־קול.
אזנו החדה של המוזג קלטה את הרמז. הוא שאל בחדוה:
- ובכן, מה להזמין לאדונים?
— זה־זה, זה־זה — צהל הסוס בטרפו שוב טריפות פרועות בקדומניותו.
- כוסי, אני מכבד אתכם בכוסית.
— מה את רוצה לשתות? — שאל האיש את האשה.
האשה היססה רגע.
- ג'ין־בסודה — אמרה לבסוף.
- ג'ין־בסודה בשביל העלמה — אישר המוזג בהתלהבות גוברת והולכת.
- אני גם־כן, ג'ין־בסודה — אמר האיש.
- ובשביל האדון? — שאל המוזג את הסוס.
- ג'ין־בסודה — אמר הסוס.
- ובכן שלושה ג'ין־בסודה — געה המוזג.
- הוא חש אל כלי־מלאכתו, בעוד התזמורת מסתערת שוב על מבחר חדש של נעימות־1900 לדרישתם הכללית של הרוקדים רכי המגבעות.
- הצדק אתך — אמרה האשה אל האיש — אין ברירה, אתה צריך ללכת להוציא משהו מן הדודה שרלוט.
- אלך מחר — אמר האיש. — אבל זה לא פשוט.
- ובכמה אתם מעריכים את גילי? — שאל אותם הסוס.
- הסבו אליו ראשיהם.
- ארבעים — אמרה האשה בקול עמום.
- יצאת מדעתך — אמר לה האיש בלחש. — בגיל כזה סוס מתפגר.
- הוא נפנה אל הסוס.
- לא — אמר. — שנתיים־וחצי, שלוש.
- נכון — אמר הסוס בקורת־רוח.

אחר שונתה פתאום הבעת-פניו וקפאה כליל.
 — אבל — הפגיע באיש — מדוע אתה לומר: להתפגר?
 — אני? — השיב האיש בתומת-שקר.
 — כן, אתה — אמר הסוס. — מדוע אתה לומר: להתפגר?
 — אה כן! — אמר האיש כמי שאינו נוגע בדבר. — להתפגר. להתפגר.
 — כן, להתפגר — אמר הסוס.
 הוא פתח במחווות גדולות בקדומניותו, ואחר חבט פתאום חבטה נמרצת
 בחלל. הרוקדים התרחקו מתוך יראת-כבוד.
 — להתפגר — נשף — אתה אמרת להתפגר.
 — דיברתי על הדודה שרלוט — אמר האיש.
 — ודאי, זה-זוה — קראה האשה. — עתה-זה דיברנו על הדודה שרלוט.
 — העומדת להתפגר בקרוב — הוסיף האיש.
 החלו לצחוק צחוק של הבנה.
 הסוס כמו נרגע למראית-עין. עתה הביט בהם בעין מחמירה וסגלגלה.
 — הנה שלוש פעמים ג'ין-בסודה בשביל האדונים — אמר המוזג בהציגו
 את הכוסות לפני הלקוחות.
 — לא — אמר הסוס.
 במחיר-פרסה זריו, אך אומר-כבוד, צירף את שתי הכוסיות האחרות אל שלו.
 — השלוש בשבילי — אמר למוזג.
 הוא נפנה אל שני ידידיו בסבר של שלווה והדרת-מלכות.
 — הדודה שרלוט — הסביר לו האיש — היא קרובה להתפגר.
 הסוס לא השיב דבר.
 — וחויץ מזה נמאס עלינו — אמר האיש לאשה. — בואי.
 הם ירדו מעל שרפרפיהם.
 — שלום — אמר להם המוזג בלי משוא-פנים.
 — שלום — השיבו.
 על הסף נעצרו.
 שלג החל לרדת.
 — עוד תרטיבי את הרגלים — אמר האיש.
 — חדל — אמרה האשה.
 נסבו שוב וראו את הסוס שכבר הריק אל קרבו שתיים מכוסיות הג'ין-
 בסודה. הסוס העמיד פנים כאילו אינו רואה אותם. הוא התחיל לשתות את
 השלישית. בקנה-קש.
 הם יצאו.
 — מזג-אוויר מחורבן — אמר האיש.
 — לא נורא — אמרה האשה.
 — מחר אלך להוציא מן הדודה שרלוט — אמר האיש.